

Стаття надійшла до редакції 03.07.2020

Перевірено на плагіат 07.07.2020 р.

унікальність – 98.62%

<https://doi.org/10.17721/StudLing2020.17.100-111>

УДК 811.111'06'42:343.102

ПРАГМАТИЧНІ ЗНАЧЕННЯ МОВНОГО РЕПЕРТУАРУ СЛІДЧОГО В ДИСКУРСІ ДОПИТУ

Лариса Василівна Павліченко, la.pavlichenko@gmail.com

канд. філол. наук, асистент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Інститут філології

У статті розглядається актомовленнєва специфіка мовлення слідчого у конфліктних та конкурентних інтеракціях «слідчий – підозрюваний / обвинувачуваний» у допитах на стадії досудового слідства. Матеріалом дослідження слугували транскрипти допитів у відділеннях поліції Великої Британії. Для мовлення слідчого як ініціатора спілкування і представника інституту характерним є застосування як прямих, так і непрямих мовленнєвих актів, що позбавлені особистісних конотацій і сприймаються допитуваною особою як типові моделі комунікативної поведінки: непрямих директивів з метою уникнення актів прямої імпозиції, які представлені у формі квеситивів з імперативами і маркерами-хеджами для пом'якшення директивної ілокуції, інфінітивними зворотами *Complex Object* (складний додаток); умовними реченнями, модальними дієсловами з функцією логічного висновку, питально-заперечними і розділовими питаннями. Прямі акти директивів не сприймаються як акти, загрозлив для «обличчя» їхнього адресата ("face-threatening acts"), а реалізують пряму стратегію ввічливості "on-record", оскільки сприймаються як частина інституційних вимог в інтеракції слідчий-допитуваний. Маніпулятивні прийоми слідчого в разі саботажу і псевдоспівробітництва з боку допитуваного реалізуються мовленнєвими актами директивної ілокутивної сили із структурними показниками репрезентативів (констативів), інвективними актами у формі репрезентативів, що провокує співрозмовника до викладу обставин злочину.

Ключові слова: дискурс допиту, прямий і непрямий мовленнєвий акт, мовленнєвий вплив, обвинувачений, підозрюваний, слідчий

PRAGMATIC VALUES OF THE INVESTIGATOR'S LANGUAGE REPERTORY IN THE INTERROGATION DISCOURSE

Larysa Vasylyvna Pavlichenko, la.pavlichenko@gmail.com

PhD in Linguistics, Assistant
T. Shevchenko Kyiv National University,
The Institute of Philology

The article considers the act-speech specifics of the investigator's speech in conflict and competitive interactions "investigator - suspect/accused" in interrogations at the stage of pre-trial investigation. The study was based on transcripts of interrogations at police stations in the United Kingdom. The speech of the investigator as the initiator of communication and the representative of the institute is characterized by the use of both direct and indirect speech acts, devoid of personal connotations and perceived by the interviewee as typical models of communicative behaviour: indirect directives to avoid acts of direct impression, imperatives and hedge markers to mitigate directive allocation, objective with the infinitive constructions, conditional sentences, modal verbs with the function of logical inference, interrogative and negative questions. Direct acts of directives are not perceived as acts threatening the "face" of their addressee ("face-threatening acts"), but implement a direct strategy of politeness "on-record", as it is perceived as part of the institutional requirements in the interaction of an investigator- an interrogated person. Manipulative techniques of an investigator in case of sabotage and pseudo-cooperation from an interrogated person are realized by speech acts of a directive illocutionary force with structural indicators of representatives, invective acts in the form of representatives that provoke an interlocutor to state the circumstances of the crime.

Keywords: *interrogation discourse, direct and indirect speech act, speech influence, accused, suspect, investigator*

ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ЗНАЧЕНИЯ ЯЗЫКОВОГО РЕПЕРТУАРА СЛЕДОВАТЕЛЯ В ДИСКУРСЕ ДОПРОСА

Лариса Васильевна Павличенко, la.pavlichenko@gmail.com

канд. филол. наук, ассистент
Киевський національний університет імені Тараса Шевченка,
Інститут філології

В статье рассматривается акторечевая специфика речи следователя в конфликтных и конкурентных интеракциях «следователь – подозреваемый / обвиняемый» в допросах на стадии досудебного следствия. Материалом

© Павличенко Л. В. [Павличенко Л. В.], la.pavlichenko@gmail.com

Прагматичні значення мовного репертуару слідчого в дискурсі допиту [Прагматические значения языкового репертуара следователя в дискурсе допроса] (Українською / На укр. яз.)

исследования послужили транскрипты допросов в отделениях полиции Великобритании. Для речи следователя как инициатора общения и представителя института характерно применение как прямых, так и косвенных речевых актов, лишенных личностных коннотаций, которые воспринимаются допрашиваемым как типичные модели коммуникативного поведения: косвенных директивов во избежание актов прямой импозиции, которые представлены в форме квеситивов с императивами и маркерами-хеджами для смягчения директивной иллюкции, инфинитивными оборотами Complex Object (сложное дополнение); условными предложениями, модальными глаголами с функцией логического вывода, вопросительно-отрицательными и разделительными вопросами. Прямые акты директивов не воспринимаются как акты, угрожающие «лицу» их адресата (“face-threatening acts”), а реализуют прямую стратегию вежливости “on-record”, поскольку воспринимаются как часть институциональных требований в интеракции следователь-допрашиваемый. Манипулятивные приемы следователя в случае саботажа и псевдосотрудничества со стороны допрашиваемого реализуются речевыми актами директивной иллюктивной силы со структурными показателями репрезентативов (констативов), инвективными актами в форме репрезентативов, что провоцирует собеседника к изложению обстоятельств преступления.

Ключевые слова: дискурс допроса, прямой и косвенный речевой акт, речевое воздействие, обвиняемый, подозреваемый, следователь.

Вступ

Вибір теми дослідження зумовлений недостатнім вивченням жанрів юридичного дискурсу і, зокрема, дискурсу допиту, в прагматичному аспекті. Інституційні конвенції накладають певні обмеження на комунікативну поведінку слідчого, який зобов'язаний утримуватися від актів, загрозливих для обличчя допитуваного (“face-threatening acts”) і, водночас, впливати на нього з метою отримання необхідної інформації. Це зумовлює специфіку актомовленнєвої поведінки слідчого, вивчення якої становить беззаперечну наукову **актуальність** з огляду, з одного боку, на спрямованість сучасних прагматичних студій на висвітлення комунікативно-стратегічних параметрів інтерактивної взаємодії і оптимізації залежно від статусних і позиційних ролей їхніх учасників та, з іншого, зважаючи на відсутність наукових розвідок з вивчення прагматики дискурсу допиту: наявні поодинокі дослідження в зарубіжній лінгвістиці, присвячені аналізу допиту з точки зору виявлення прагматичних імплікатур [Baldwin 1993], технологіям і стратегіями проведення допиту [Santoso, Apriyanto 2020].

Мета полягає у виявленні актомовленнєвих характеристик мовлення слідчого у дискурсі допиту.

Об'єктом дослідження є актомовленнєва специфіка мовлення слідчого у конфліктних та конкурентних інтеракціях «слідчий – підозрюваний / обвинувачуваний».

Предмет дослідження – вербальні засоби маніфестації мовленнєвих актів слідчого у дискурсі допиту.

Сучасні лінгвістичні дослідження характеризуються підвищеним інтересом до мовленнєвого спілкування в різних сферах людської діяльності і проводяться в сфері комунікативної лінгвістики, прагмалінгвістики, теорії дискурсу [Баранов 1993, Гальперін 1981, ван Дейк 1978, Дем'янков 2001, Карасик 2002, Кочетова 1999, Стернин 2001, Сусов 2009, Шейгал 2000, van Dijk 1981, van Dijk, Leech 1983, Schiffrin 1994, Wunderlich 1976]. У центрі уваги дослідників опиняються різні типи дискурсу: рекламний [Ковалевська 2014, Кочетова 1999, Лисичкіна 2005, Ткачук-Мірошниченко 2001]; політичний / політико-ідеологічний [Ленець 2010, Почепцов 2000], науковий [Ільченко 2002, Шейгал 2000], проте дискурс допиту на етапі досудового слідства, його комунікативно-прагматичні аспекти, питання вірного декодування комунікативно-прагматичних намірів співрозмовників та вивчення їх мовного репертуару досі залишаються поза увагою. Наскільки нам відомо, питання ілюктивних особливостей мовлення слідчого в дискурсі допиту досудового слідства досі залишається невисвітленим у прагматичних розвідках, що зумовлює **наукову новизну** дослідження. Новим є вивчення такого дискурсу як з точки зору мовленнєвих актів, типових для мовлення слідчого, так і їх взаємодії із інституційними стратегіями допиту та з іншими прагматичними феноменами – такими, як конверсаційні імплікатури і стратегії ввічливості.

Матеріалом дослідження слугували транскрипти допитів на етапі досудового слідства у відділеннях поліції Великої Британії.

Виклад основного матеріалу дослідження

Метою проведення допиту на етапі досудового слідства є отримання від допитуваних інформації про обставини злочину, його учасників і мотиви, визначення правдивості представленої інформації, спонукання допитуваного говорити правду у випадку псевдоспівробітництва (коли допитуваний надає неправдиві свідчення), а в разі саботажу (допитуваний відмовляється надавати інформацію по справі) усунення опору слідству. Слідчий як представник інституту має певні інституційні повноваження і зобов'язання, що зумовлює

обсяг його комунікативних прав і основні параметри статусно-комунікативної поведінки: виступає ініціатором спілкування, має право ставити питання, змінювати тему, іншим чином реалізувати своє право комунікативної ініціативи. Як ініціатор спілкування слідчий застосовує різні методи запиту і перевірки даних, що зумовлює актомовленнєві характеристики його мовлення.

Матеріал дозволив ідентифікувати основні типи мовленнєвих актів, за допомогою яких слідчий реалізує свою статусну роль і основні інституційні стратегії дискурсу допиту.

Типовим для мови слідчого є використання непрямих директивів, які представлені, насамперед, у формі квеситивів: (*Can you remember, Can you recall, Can you try to demonstrate, Can I get it clear*):

1) MacLeod: *Can you remember when it was, in 1990, that Harry actually got in touch with you.*

2) MacLeod: *Can you recall what those specific areas were?*

3) MacLeod: *Can I get it clear. It was 1990, and not 1991?*

4) MacLeod: *Can you try to demonstrate the route that you took back to Kingston. [27]*

У наведених прикладах імперативи [Sadock 1970] представлені у непрямій формі питань за моделлю “*Can you + verb?*”, що вживаються з метою уникнення актів прямої імпозиції, «загрозливих» для «обличчя» слухача (“face-threatening acts”) [Brown, Levinson 1987]. Додатково така стратегія негативної ввічливості (а саме, друга, згідно із класифікацією [Brown, Levinson 1987]: 1) Використовуй конвенційну непрямість; 2) Став запитання, будь ухильним; 3) Будь песимістичним; 4) Мінімізуй ступінь втручання; 5) Стався з повагою; 6) Вибачайся; 7) Деперсоніфікуй мовця і адресата; 8) Представляй акт, що загрожує «обличчю», як загальне правило; 9) Використовуй субстантивіацію; 10) Висловлюйся так, ніби адресат робить послугу мовцю, або ніби мовець не робить ніякої послуги адресату; може посилюватися вербальними маркерами-хеджами, зокрема, лексичним хеджем (частка *just*), що пом’якшує директивну ілокуцію:

5) MacLeod: *Yes, can we just stick to the main point?*

6) MacLeod: *Can you just outline and, when you left Harrow on the Thursday?*

7) MacLeod: *So you came back up, if you can just tell me the route you took to Harrow? [27]*

Далі слідчий використовує манулюлятивні прийоми з метою примусити допитуваного говорити, вживаючи імперативи з інфінітивними зворотами Complex Object (складний додаток) (*I would like you, to the best of your ability, to give me...*) у непрямій формі питань; умовні речення, модальні дієслова з функцією логічного висновку, що містять псевдовисновок (*if you can remember what your wife was doing, you must have some recollection of what you were doing*):

8) MacLeod: Mr Smith, I would like you, to the best of your ability, to give me an account of your movements, from a week last Sunday, through to the time that you were arrested on Saturday. If you, just take your time, and just ...?

Smith: In fact, I'm more sure of what my wife did, I think, than I, I am of what I did. I know she, she had a visit to the dentist, I think, on Tuesday. Um.

9) MacLeod: Well, if you can remember what your wife was doing, you must have some recollection of what you were doing. [27]

В наступному прикладі апелювання до думки допитуваного (*Seems a bit odd, doesn't it?*), спонування його до роздумів і зміни думки (а саме, використання квеситивів у функції директивів) і власне як пряме звинувачення у брехні, так і непрямі мовленнєві акти звинувачення, які реалізуються за допомогою питально-заперечних структур і розділових питань (*you've told me another lie, You're not being truthful, are you? Was it not possible...*), пряма констатація факту про те, що на питання він не відповів (*you haven't answered my question*), що вживається як непрямий директив, – все має на меті викликати таку реакцію допитуваного, як спростування, доведення своєї правоти, надання додаткових деталей, в чому ми можемо пересвідчитись далі:

10) MacLeod: Or even just weeks, for them all to have sequential serial numbers. Seems a bit odd doesn't it. Do you want to reflect on that, because I mean, you've, you've told me another lie?

Smith: I've told you another lie, when?

11) MacLeod: You're not being truthful, are you? You met somebody.

Smith: I did not meet anybody. I explained to you, the only person I could have talked to was the newsagent, who sold me the newspapers. I did not meet anybody.

MacLeod: I dare say you'd visited your wife in hospital that day. I wouldn't dispute that. Was it not possible you made a day trip to France? That you went to France to meet your KGB controller, and that you were paid in francs?

12) MacLeod: Yes, but I mean, you haven't answered my question. [27]

Окрім лексичних хеджів, слідчий використовує лексико-синтаксичний хедж – формулу *let me ask you*, що також є маркером негативної ввічливості як

ввічливості зменшення примусу (а саме, реалізує четверту стратегію) [Brown, Levinson 1987].

13) *Well, let me ask you this. And...and...and keep thinking in the back of your mind. But, once you left Clearwater and came back home, did you have any more contact with any other Church members or anything like that. [28]*

14) *MacLeod: Let me ask you, travelling North on the M25, clockwise direction. You came up the M3, turned onto the M25. The first junction is the M4. [27]*

Конвенції інституційної комунікації не «забороняють» слідчому вживати також прямі акти директивів – тобто такі, що містять структурні показники директивної ілокуції у вигляді імперативної форми дієслова. Слід зазначити, що директиви у такому випадку не сприймаються як акти, загрозливі для «обличчя» їхнього адресата, а, скоріше, реалізують пряму стратегію ввічливості «on-record», що не вражає самооцінку допитуваного, оскільки сприймається як частина інституційних вимог в інтеракції слідчий-допитуваний.

В наступному прикладі застосування прямого мовленнєвого акту у формі директиву (*Explain to me*) має на меті не стільки примусити чи спонукати допитуваного говорити, скільки поставити під сумнів його свідчення:

15) *MacLeod: Yeah, well, you told me that this was money. Explain to me how you can have money with serial numbers running sequentially. We, we have got them, we've built the money up.*

Smith: All I can suggest is that I, I must have withdrawn the money in, er, one time. I, I, I think you're trying to, to make too much of this issue. [27]

Відповідь допитуваного, який має статус звинувачуваного, свідчить про ефективніс

ть застосування вказаних мовленнєвих актів. Вживання допитуваним звороту “*All I can suggest*” імплікує факт відсутності інформації, що підсилюється наступною оцінною структурою (*I think you're trying to, to make too much of this issue*), що є порушенням максими кількості інформації, на що вказують численні повтори, які заповнюють паузи хезитації. Відхилення від максими є тригером конwersаційної імплікатури – відхиляється від відповіді, намагаючись применшити значущість інформації слідства.

Враховуючи характерні особливості дискурсу допиту, слід зазначити, що слідчий, мета якого полягає перш за все в тому, щоб отримати зізнання, вдається до здійснення вербального впливу на співрозмовника. Застосування

слідчим ряду маніпулятивних прийомів характерно перш за все для таких етапів допиту, коли підозрюваний чи обвинувачений вдається до саботажу чи псевдоспівробітництва, тобто відмовляється співпрацювати чи повідомляє інформацію, що не відповідає дійсності.

У такому разі певною регулярністю у мовленні слідчого відзначені мовленнєві акти директивної і локутивної сили, оформлені структурними показниками репрезентативів (констативів), що провокує співрозмовника до викладу деталей:

16) *You said you wanted to back up and say something.* [27]

17) *Agent Feola: Or maybe she would've never really taken you there.*

Carlson: Yeah, she might not have. But anyway, I... she was so angry with me by then because I had questioned her...you know...about everything. [28]

18) *MacLeod: Yeah, but you must have known what route you took.* [27]

Інвективні акти пов'язані з образливим позначенням особи допитуваного або його негативно оцінюваних якостей: *you've told me another lie, You're not being truthful, are you?* Репрезентатив у прикладі має пропозиційне (локутивне) значення недовіри. Таким чином, маніпулятивний прийом провокування до викладу обставин справи реалізується репрезентативом із пропозиційним (локутивним) значенням недовіри (що виражається заперечною конструкцією (*You're not being truthful*) із іллокуцією директиву (*Скажіть правду*), така недовіра з боку слідчого має примусити допитуваного розкривати подальші обставини і говорити правду.

19) *Smith: It was a long time ago. Yes, that's why I'm trying to think when.*

MacLeod: Well, it must be quite some time back, if you can't remember. [27]

Іронічне зауваження слідчого у вищезазначеному прикладі має наголосити на відсутності у допитуваного інформації про обставини злочину через його небажання викривати ці обставини.

Висновки

Для мовлення слідчого як ініціатора спілкування і представника інституції, що має дотримуватися певних обмежень і правових норм, нормативних регламентацій проведення допиту, характерним є застосування як прямих, так і непрямих мовленнєвих актів, що позбавлені особистісних конотацій і сприймаються допитуваною особою як типові моделі комунікативної поведінки.

Типовим для мови слідчого є використання непрямих директивів з метою уникнення актів прямої імпозиції, які представлені у формі квеситивів з

вімперативами і маркерами-хеджами для пом'якшення директивної ілокуції, інфінітивними зворотами Complex Object (складний додаток); умовними реченнями, модальними дієсловами з функцією логічного висновку, питально-заперечними і розділовими питаннями.

Вжиті слідчим прямі акти директивів не сприймаються як акти, загрозливі для «обличчя» їхнього адресата (“face threatening acts”), а реалізують пряму стратегію ввічливості “on-record”, оскільки сприймається як частина інституційних вимог в інтеракції слідчий-допитуваний.

Слідчий вдається до манулятивних прийомів в разі саботажу чи псевдоспівробітництва з боку допитуваного, застосовуючи мовленнєві акти директивної ілокутивної сили із структурними показниками репрезентативів (констативів), інвективні акти у формі репрезентативів, що провокує співрозмовника до викладу обставин злочину.

Література:

1. Баранов А.Н. Языковые игры времен перестройки (Феномен политического лозунга). *Русистика*, 1993. №2, С. 67–74.
2. Ван Дейк Т.А. Вопросы прагматики текста. *Новое в зарубежной лингвистике. Вып. VIII. Лингвистика текста*. М., 1978, С. 259–336.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. М., 1981. 138 с.
4. Демьянков В.З. Лингвистическая интерпретация текста: Универсальные и национальные (идиоэтнические) стратегии. *Язык и культура: Факты и ценности: К 70-летию Юрия Сергеевича Степанова*. Отв. редакторы: Е. С. Кубрякова, Т. Е. Янко. М. : Языки славянской культуры, 2001. С. 309–323.
5. Ільченко О. М. Етикетизація англо-американського наукового дискурсу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». К., 2002. 25 с.
6. Карасик В. И. Язык социального статуса: Социолингвистический аспект. Прагмалингвистический аспект. Лингвистический аспект. М.: Гнозис, 2002. 333 с.
7. Ковалевська Т.Ю. Актуальні напрями дослідження вербального впливу: [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/2461>.
8. Кочетова Л. А. Лингвокультурные характеристики английского рекламного дискурса: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. Волгоград, 1999. 17 с.
9. Ленець А.В. Коммуникативный феномен лжи: лингвистический и семиотический аспекты (на материале немецкого языка) дисс. ...докт. филол. наук : спец. 10.02.19, 10.02.04. Ростов-на-Дону – 2010. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahUKEwj2vqYyNHXAhXMUIAKHaKnAxYQFggzMAI&url=http%3A%2F%2Foldvak.ed.gov.ru%2Fc>

- ommon%2Fimg%2Fuploaded%2Ffiles%2Fvak%2F2010%2Fannouncements%2Ffilolog%2F2501%2FLenetsAV.doc&usg=AOvVaw3tiKeFZxI13zP8HQpC9_C_
10. Лисичкіна І.О. Просодична організація англomовного дискурсу реклами (експериментально-фонетичне дослідження на матеріалі британської телевізійної реклами) [Текст]: дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Горлівський держ. педагогічний ін-т іноземних мов. Горлівка, 2005. 216 с.
  11. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века. М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер», 2000. 352 с.
  12. Стернин И.А. Введение в речевое воздействие. Воронеж, 2001, С. 4–5.
  13. Сусов И. П. Лингвистическая прагматика. Винница : Нова Книга, 2009. 272 с.
  14. Ткачук-Мірошніченко О. Є. Імплікація в рекламному дискурсі (на матеріалі англomовної комерційної реклами): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». Київ, 2001. 18 с.
  15. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. Москва-Волгоград : Перемена, 2000. 368 с.
  16. Baldwin, J. (1993). Police interview techniques. Establishing Truth or Proof? *The British journal of criminology*, 33(June). P. 66–72.
  17. Brown P. (1987). Universals in language usage: politeness phenomena. Questions and politeness : strategies in social interaction. Cambridge: UP. P. 56–324.
  18. Brown, P., Levinson, S. C. (1987). Politeness: Some Universals in Language Usage. Cambridge: Cambridge University Press. 345 p.
  19. Grainger, K. (2018). “We’re not in a club now”: a neo-Brown and Levinson approach to analyzing courtroom data. *Journal of Politeness Research*, 14(1), P. 19-38.
  20. Price, H. & Wilson, J. (2018). Applying Politeness Research: An Introduction to the Soto Data. *Journal of Politeness Research*, 14(1), P. 1-17.
  21. Sadock Jerrold . (1970). Whimperatives, in *Studies Presented to R. B. Lees by his Students*. Edmonton: Linguistic Research Inc. P. 223–238. 316
  22. Santoso, D., Apriyanto, S. (2020). Pragmatics Implicature Analysis of Police Interrogation: *Forensic Linguistics Analysis. International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, Vol. 24, Issue 06. P. 115-124.
  23. Schiffrin D. (1994). Approaches to Discourse. Oxford; Cambridge. 470 p.
  24. Van Dijk T.A. (1981). Studies in the Pragmatics of Discourse. The Hague-Paris: Mouton. 331p.
  25. Van Dijk T.A., Leech, G. N. (1983). Principles of Pragmatics. L. : Longman. 257 p.
  26. Wunderlich, D. (1976). Towards an integrated theory of grammatical and pragmatical meaning. [Electronic Resource]. – Mode of access: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-010-1876-0_14.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

27. Smith M. J. Police interviews [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://Cryptome.org/smith-inter.zip>

28. The Lisa McPherson Files, Interviews [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://www.lisafiles.com/police/interviews/219.html>, The Lisa McPherson Files, Interviews.

References:

1. Baranov A.N. (1993). “Jazykovyye igry vremen perestrojki (Fenomen politicheskogo lozunga). [Language games of perestroika time. (The phenomenon of the political slogan)].” *Rusistika*, №2, Moscow. P. 67–74. (In Russ.)
2. Van Dejk T.A. (1978). “Voprosy pragmatiki teksta. [Issues of the text preagmatics]” *Novoe v zarubezhnoj lingvistike. Vyp. VIII. Lingvistika teksta*. Moscow. P. 259–336. (In Russ.)
3. Gal'perin I.R. (1981). “Tekst kak ob'ekt lingvisticheskogo issledovaniya. [Text as an object of the linguistic research]” Moscow. 138 p. (In Russ.)
4. Dem'janov V.Z. (2001). “Lingvisticheskaja interpretacija teksta: Universal'nye i nacional'nye (idioetnicheskie) strategii [The linguistic interpretation of the text: Universal and national (idioethnic) strategies]”. *Jazyk i kul'tura: Fakty i cennosti: K 70–letiju Jurija Sergeevicha Stepanova*. Otv. redaktory: E. S. Kubrjakova, T. E. Janko. M.: Jazyki slavjanskoj kul'tury. Moscow. P. 309–323. (In Russ.)
5. Il'chenko O. M. (2002). “Etiketizacija anglo-amerikanskogo naukovogo diskursu [Ethicitization of the English and American scientific discourse]”: avtoref. dis. na zdobuttja nauk. stupenja dokt. filol. nauk: spec. 10.02.04 «Germans'ki movy». Kyiv. 25 p. (In Ukr.)
6. Karasik V. I. (2002). “Jazyk social'nogo statusa: Sociolingvisticheskij aspekt. Pragmalingvisticheskij aspekt. Lingvisticheskij aspekt [The language of the social status: Sociolinguistic aspect. Pragmalinguistic aspect. Linguistic aspect]”. Moscow: Gnozis. 333 p. (In Russ.)
7. Kovalevs'ka T. Ju. (2014). “Aktual'ni naprjamy doslidzhennja verbal'nogo vplivu [Actual trends of the verbal impact research]”: [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/2461>. (In Ukr.)
8. Kochetova L. A. (1999). “Lingvokul'turnye charakteristiki anglijskogo reklamnogo diskursa [Linguistic characteristics of the English Advertizing discourse]”: Avtoref. diss. ... kand. filol. nauk. Volgograd. 17 p. (in Russ.)
9. Lenec' A.V. (2010). “Kommunikativnyj fenomen lzhi: lingvisticheskij i semioticheskij aspekty [The communicative phenomenon of lie]” (na materiale nemeckogo jazyka) diss. ...dokt. filol. nauk : spec. 10.02.19, 10.02.04. Rostov-na-Donu. [Electronic Resource]. – Mode of access: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahUKEwj2vqYyNHXAhXMUIAKHaKnAxYQFggzMAI&url=http%3A%2F%2Foldvak.ed.gov.ru%2Fcommon%2Fimg%2Fuploaded%2Ffiles%2Fvak%2F2010%2Fannouncements%2Ffilolog%2F2501%2FLenetsAV_doc&usg=AOvVaw3tiKeFZxI13zP8HQpC9_C. (In Russ.)
10. Lisichkina I.O. (2005). “Prosodichna organizacija anglomovnogo diskursu reklami (eksperimental'no-fonetichne doslidzhennja na materiali britans'koi televizijnoi reklami) [Prosodic organization of the English advertizing discourse (experimental phonetic research on the material of the British TV advertizing)]” [Tekst]: dis... kand. filol. nauk: 10.02.04. Gorlivskij derzh. pedagogichnij in-t inozemnih mov. Gorlivka. 216 p. (In Ukr.)

11. Pochepcov G. G. (2000). “Kommunikativnye tehnologii dvadcatogo veka [Communicative technologies of the twentieth century]”. Moscow: «Refl-buk», Kyiv: «Vakler». 352 p. (In Russ.)
12. Sternin I.A. (2001). “Vvedenie v rechevoe vozdejstvie [Introduction to the speech influence]”. Voronezh. P. 4–5. (In Russ.)
13. Susov I. P. (2009). “Lingvisticheskaja pragmatika [Linguistic pragmatics]”. Vinnica: Nova Kniga. 272 p. (In Russ.)
14. Tkachuk-Miroshnichenko O. Ye. (2001). “Implikacija v reklamnomu diskursi (na materiali angloimovnoї komercijnoї reklamy) [Implication in advertizing discourse]”: avtoref. dis. na zdobuttja nauk. stupenja kand. filol. nauk: spec. 10.02.04 «Germans'ki movy». Kyiv. 18 p. (In Ukr.)
15. Shejgal E. I. (2000). “Semiotika politicheskogo diskursa. [Semiotics of the political discourse]”. Moskva-Volgograd: Peremena. 368 p. (In Russ.)
16. Baldwin, J. (1993). Police interview techniques. Establishing Truth or Proof? *The British journal of criminology*, 33(June). P. 66–72.
17. Brown P. (1987). Universals in language usage: politeness phenomena. Questions and politeness: strategies in social interaction. Cambridge: UP. P. 56–324.
18. Brown, P., Levinson, S. C. (1987). Politeness: Some Universals in Language Usage. Cambridge: Cambridge University Press. 345 p.
19. Grainger, K. (2018). “We’re not in a club now”: a neo-Brown and Levinson approach to analyzing courtroom data. *Journal of Politeness Research*, 14(1). P. 19-38.
20. Price, H. & Wilson, J. (2018). Applying Politeness Research: An Introduction to the Soto Data. *Journal of Politeness Research*, 14(1), P. 1-17.
21. Sadock Jerrold . (1970). Whimperatives, in *Studies Presented to R. B. Lees by his Students*. Edmonton: Linguistic Research Inc. P. 223–238. 316
22. Santoso, D., Apriyanto, S. (2020). Pragmatics Implicature Analysis of Police Interrogation: *Forensic Linguistics Analysis. International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, Vol. 24, Issue 06. P. 115-124.
23. Schiffrin D. (1994). Approaches to Discourse. Oxford; Cambridge. 470 p.
24. Van Dijk T.A. (1981). Studies in the Pragmatics of Discourse. The Hague-Paris: Mouton. 331p.
25. Van Dijk T.A., Leech, G. N. (1983). Principles of Pragmatics. L. : Longman. 257 p.
26. Wunderlich, D. (1976). Towards an integrated theory of grammatical and pragmatical meaning. [Electronic Resource]. – Mode of access: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-010-1876-0_14.

Source base:

27. Smith M. J. Police interviews [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://Cryptome.org/smith-inter.zip>
28. The Lisa McPherson Files, Interviews [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://www.lisafiles.com/police/interviews/219.html>, The Lisa McPherson Files, Interviews.